

Arbeidsmarkt huisartsenzorg regio Gooi en Vechtstreek, 2019/2020

De arbeidsmarkt van de Nederlandse huisartsenzorg staat onder druk. Maar wat zijn daarin de regionale verschillen? Het Nivel geeft inzicht in de arbeidsmarkt van de huisartsenzorg per Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn (AZW-)regio, in een serie van in totaal 28 factsheets (één voor elke AZW-regio). Elke regio kan op basis hiervan een eigen strategisch arbeidsmarktbeleid ontwikkelen, met als uiteindelijk doel om met elkaar de balans op de arbeidsmarkt van de huisartsenzorg te verbeteren.

De factsheets geven per regio een actueel beeld van:

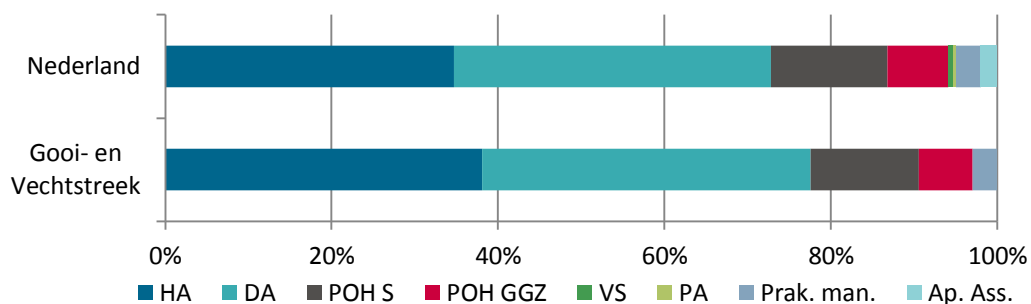
1. Capaciteit aan personeel in de huisartsenpraktijk (en daarmee het aanbod aan huisartsenzorg)
2. Opleidingscapaciteit in de huisartsenpraktijk
3. Vacatures en verwachte tekorten in de huisartsenpraktijk
4. Drukke in de huisartsenpraktijk
5. Oplossingsrichtingen en -maatregelen voor in de huisartsenpraktijk

Ten slotte geven we per regio een samenvatting.

1. Functies en capaciteit in de huisartsenpraktijk

In de regio Gooi en Vechtstreek was in 2019/2020 in een gemiddelde huisartsenpraktijk 5,5 fte (fulltime equivalent) in de dagzorg werkzaam. Huisartsen (38%) en doktersassistenten (39%) hadden hierin het grootste aandeel. Het overige aandeel werd geleverd door ondersteunend personeel, zoals de praktijkondersteuner somatiek (POH S¹) (14%), de praktijkondersteuner geestelijke gezondheidszorg (POH GGZ²) (6%) en de praktijkmanager (3%). Gooi en Vechtstreek verschilde qua personeelssamenstelling licht van de gemiddelde Nederlandse huisartsenpraktijk (zie figuur 1). Het aandeel huisartsen was wat groter, terwijl de functie van apothekersassistent in bijna geen van de praktijken in de regio Gooi en Vechtstreek voorkwam en dus onderdeel vormde van de capaciteit.

Figuur 1 Verdeling van de capaciteit in de huisartspraktijk (in fte) in 2019/2020, naar functie

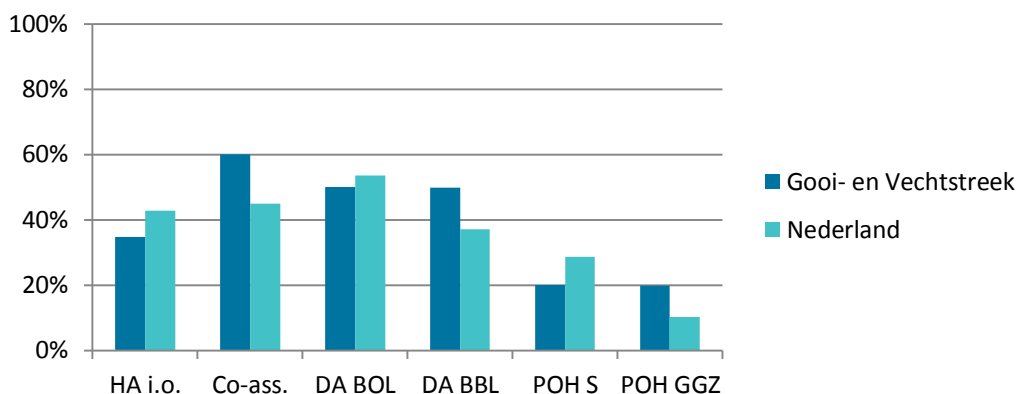
¹ In de vragenlijst uitgevraagd als: "POH- (somatic / ouderenzorg / jeugd) / Praktijkverpleegkundige".

² In de vragenlijst uitgevraagd als: "POH-GGZ / SPV / Praktijkverpleegkundige GGZ / GGZ-medewerker".

2. Opleidingscapaciteit in de huisartsenpraktijk

In 2019/2020 had 35% van de praktijken in de regio Gooi en Vechtstreek een opleidingsplaats voor de functie van huisarts, 50% voor de functie van doktersassistent (DA) in zowel de beroepsopleidende als beroepbegeleidende leerweg (BOL en BBL) en 60% voor co-assistenten. Een kleiner aantal praktijken gaf aan een opleidingsplaats te hebben voor de POH S en POH GGZ (beide 20%). De praktijken in de regio Gooi en Vechtstreek hadden ten opzichte van het Nederlandse gemiddelde vooral vaker vacatures voor co-assistenten en de DA BBL (zie figuur 2).

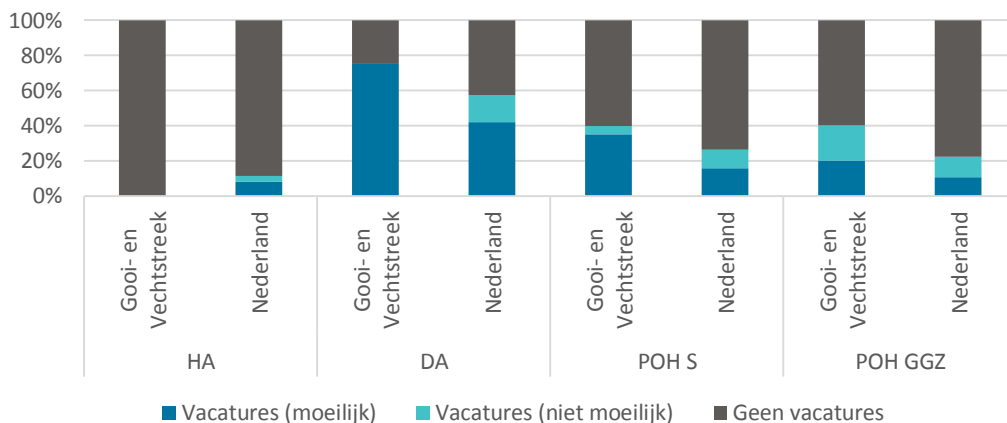
Figuur 2 Percentage huisartsenpraktijken dat opleidingsplaatsen had in 2019/2020, naar functie

3. Vacatures en verwachte tekorten in de huisartsenpraktijk

Een eerste indicator voor knelpunten op de arbeidsmarkt is het percentage praktijken dat in het afgelopen jaar vacatures had, en het percentage dat aangaf dat deze moeilijk vervulbaar waren. Beide staan gecombineerd in figuur 3. In Gooi en Vechtstreek was het percentage praktijken dat een (moeilijk vervulbare) vacature had voor de meeste functies hoger dan gemiddeld in Nederland, behalve voor de huisarts. Vooral voor de doktersassistent en POH S gaven relatief veel praktijken in de regio Gooi en Vechtstreek aan moeilijk vervulbare vacatures te hebben gehad.

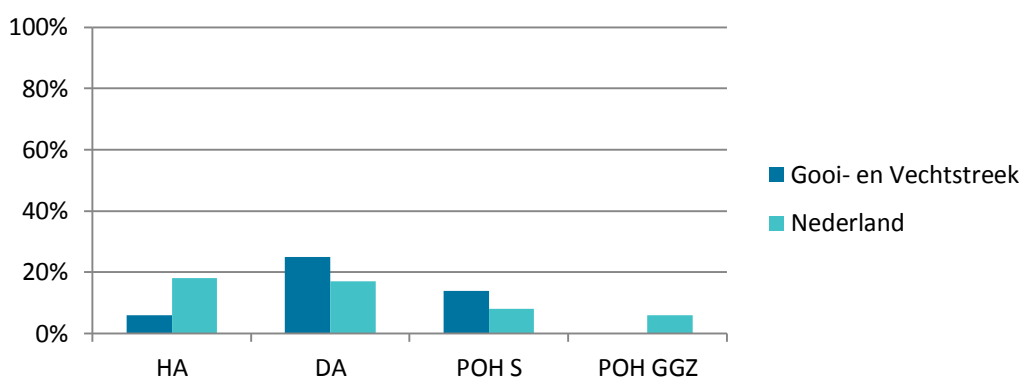
*Figuur 3 Percentages huisartsenpraktijken dat in het afgelopen jaar, van onder naar boven, (1) vacatures had die moeilijk te vervullen waren, (2) vacatures had die niet moeilijk te vervullen waren, en (3) geen vacatures had, naar functie**

* Bij huisarts (HA) gaat het om de zelfstandig gevestigde huisarts, niet de HIDHA's of waarnemende huisartsen die in de praktijk werkzaam kunnen zijn.

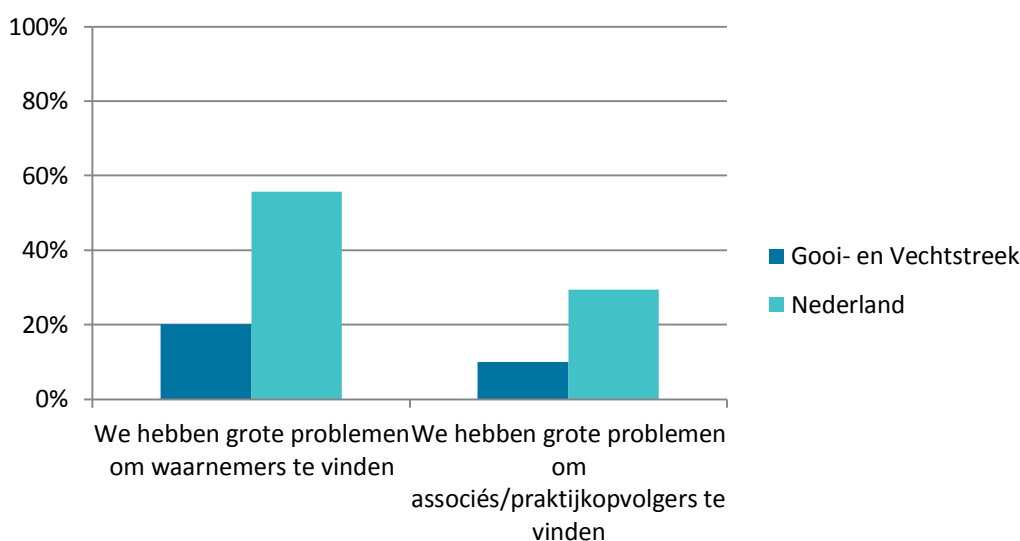
Een tweede indicator is het percentage praktijken dat het komende jaar een groot tekort verwachtte. Voor 2019/2020 is in Gooi en Vechtstreek te zien dat dit verschilde per functie (zie figuur 4). Het vaakst werd een groot tekort verwacht voor de functie doktersassistent (25%). Voor de functie POH GGZ waren er geen praktijken die groot tekort verwachtte in de regio Gooi en Vechtstreek. Verder lag het percentage praktijken in de regio Gooi en Vechtstreek dat tekorten verwachtte voor de huisarts flink met 6% lager dan gemiddeld in Nederland (18%).

Figuur 4 Percentage huisartsenpraktijken dat in 2019/2020 de komende 12 maanden een groot tekort verwachtte, naar functie

Een specifieke indicator vormen de problemen die praktijken ondervonden bij het vinden van waarnemers dan wel associés of praktijkopvolgers. In 2019/2020 gaf respectievelijk 20% en 10% van de praktijken in de regio Gooi en Vechtstreek aan hiermee grote problemen te hebben. Dat is relatief laag: beide percentages lagen onder de gemiddelde Nederlandse praktijk veel hoger namelijk 56% en 29% (zie figuur 5).

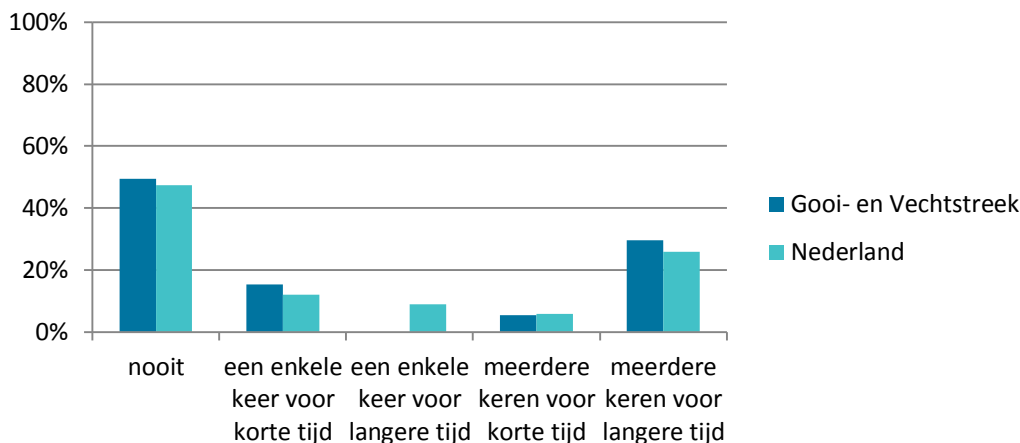
Figuur 5 Percentage huisartsenpraktijken dat aangaf grote problemen te hebben om associés/praktijkopvolgers te vinden en percentage huisartsenpraktijken dat aangaf grote problemen te hebben om waarnemers te vinden

Als gevolg van personeelskrapte kan het voorkomen dat praktijken tijdelijk geen patiënten aannemen. In de regio Gooi en Vechtstreek kwamen deze ‘patiëntenstops’ vanwege een tekort aan capaciteit in de afgelopen vijf jaar ongeveer even vaak voor dan bij de gemiddelde Nederlandse

huisartsenpraktijk (figuur 6). Ook de frequentie waarmee dit is gebeurd was vergelijkbaar met Nederland.

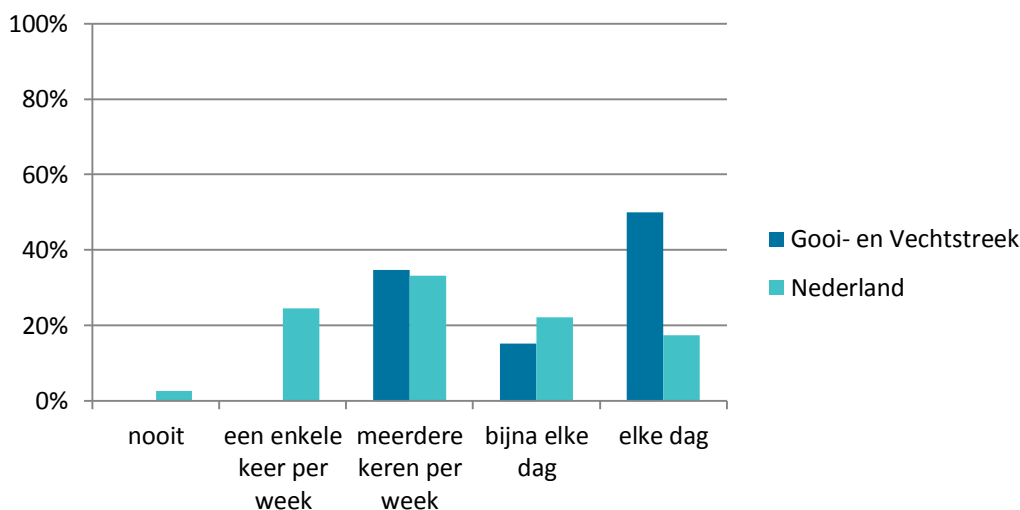
Figuur 6 Frequentie en duur waarmee in de afgelopen vijf jaar tijdelijk geen nieuwe patiënten konden worden aangenomen vanwege een tekort aan capaciteit

4. Drukke en werklast in de huisartsenpraktijk

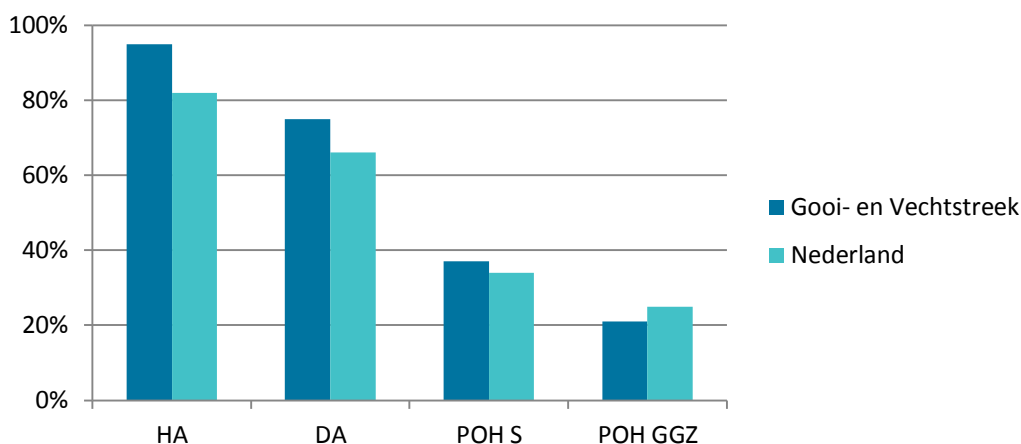
Drukke en werklast in de huisartsenpraktijk kan tot gevolg hebben dat het spreekuur uitloopt. In de praktijkenquête is gevraagd hoe vaak dit het geval was, per week en/of per dag. De situatie in de regio Gooi en Vechtstreek was in 2019/2020 anders dan die van de gemiddelde Nederlandse praktijk (zie figuur 7), in de zin dat een relatief hoog percentage (50%) aangaf dat dit elke dag voorkwam.

Figuur 7 Frequentie waarmee het spreekuur uitliep door grote drukte/hoge werklast

De ervaren werkdruk in de huisartsenpraktijk is in 2019/2020 ook rechtstreeks uitgevraagd. Op een 3-puntsschaal (lage/gemiddeld/hoge werkdruk) en per functie gaf 95% van de praktijken in Gooi en Vechtstreek aan een hoge werkdruk te ervaren onder huisartsen, ten opzichte van 82% landelijk. Bij doktersassistenten was dat het geval voor driekwart van praktijken in de regio Gooi en Vechtstreek. Voor alle functies behalve de POH GGZ liggen de percentages hoger dan onder gemiddelde praktijken in Nederland (zie figuur 8).

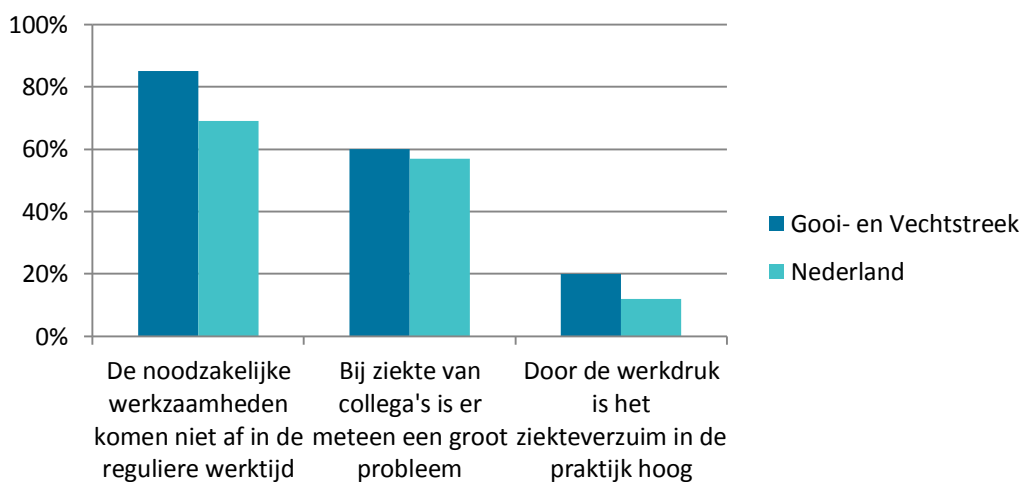
Figuur 8 Percentage praktijken dat aangaf een hoge werkdruk te ervaren, per functie*

* Bij huisarts (HA) gaat het om de zelfstandig gevestigde huisarts, niet de HIDHA's of waarnemende huisartsen die in de praktijk werkzaam kunnen zijn.

Een laatste indicator voor de ervaren werkdruk vormen de drie stellingen in figuur 9. In 2019/2020 was een meerderheid van de praktijken in de regio Gooi en Vechtstreek het eens met de stelling dat de noodzakelijke werkzaamheden niet in de reguliere werktijd afkomen (85%), en dat bij ziekte van een collega meteen een groot probleem ontstaat (60%). Minder praktijken (20%) gaven aan dat door de werkdruk het ziekteverzuim hoog is. Praktijken in Gooi en Vechtstreek beantwoordden vooral de eerste stelling vaker bevestigend dan de gemiddelde Nederlandse praktijk.

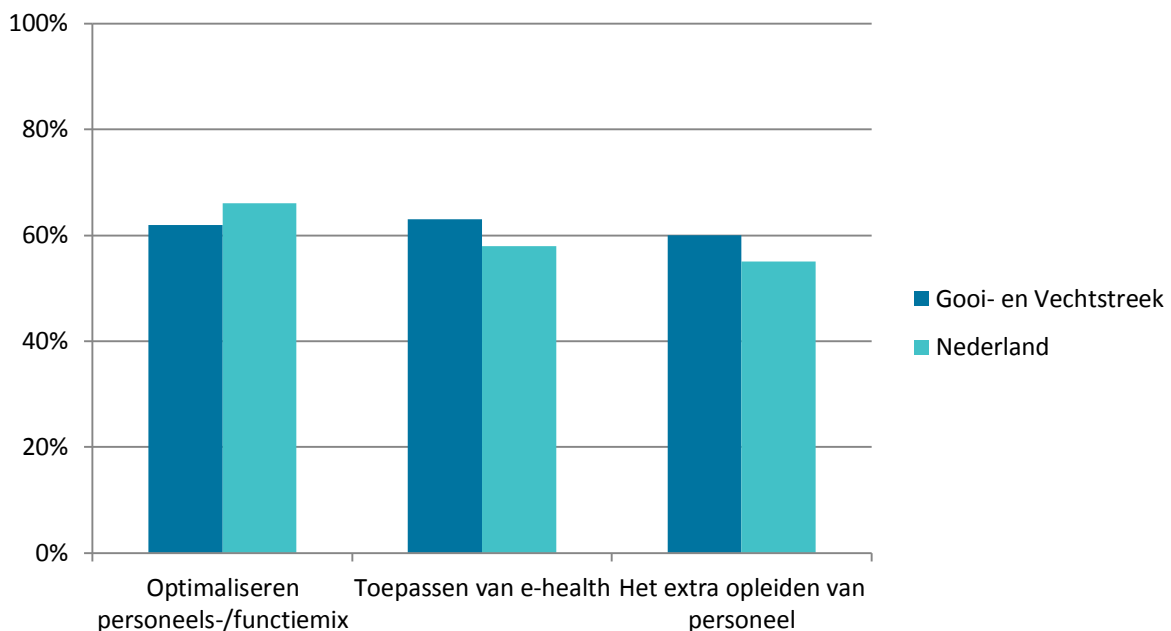
Figuur 9 Percentage huisartsenpraktijken dat het eens is met drie werklust-stellingen

5. Maatregelen die huisartsenpraktijken nemen

Gegeven de voorgaande knelpunten op de arbeidsmarkt en drukte in de praktijk, treffen huisartsenpraktijken in de regio Gooi en Vechtstreek verschillende maatregelen om zich op (verdere) capaciteitsproblemen voor te bereiden. In 2019/2020 namen de meeste praktijken in Nederland drie typen maatregelen: het optimaliseren van de personeels-/functiemix, het toepassen van e-health en extra opleiden van personeel. In figuur 10 is te zien dat er wat dit betreft lichte verschillen zijn tussen Gooi en Vechtstreek en Nederland. Het percentage praktijken in Gooi en Vechtstreek dat aangeeft e-health en het extra opleiden van personeel als oplossingsrichting in te zetten, was wat hoger dan gemiddeld in Nederland. Het optimaliseren van de personeels-functiemix werd door praktijken in Gooi en Vechtstreek daarentegen iets minder toegepast dan gemiddeld in Nederland.

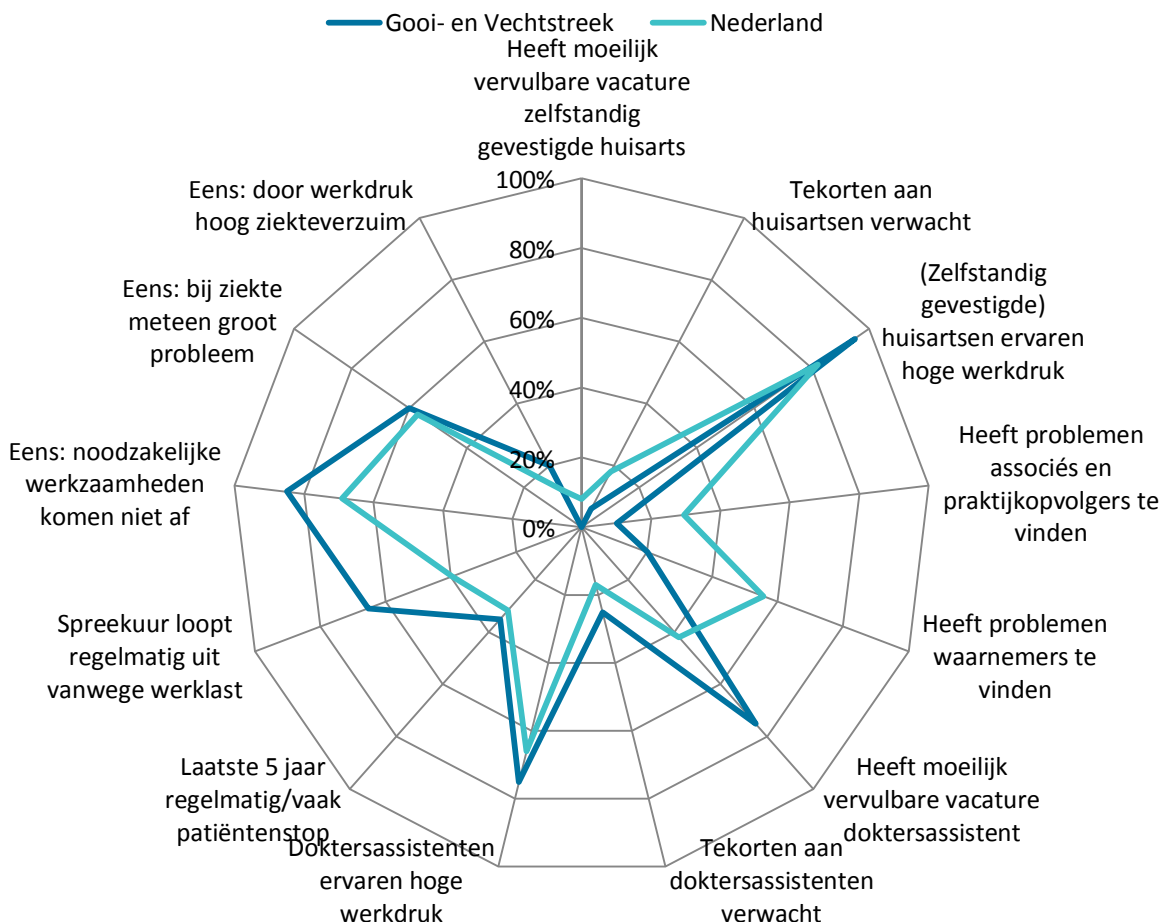
Figuur 10 Percentage huisartsenpraktijken dat voor de drie landelijk meest genomen maatregelen aangaf deze toe te passen ter voorbereiding op de toekomstige personeelsbehoefte

6. Samenvatting en conclusie

Vatten we de scores op alle 13 knelpunt- en drukte-indicatoren uit hoofdstuk 3 en 4 voor de regio Gooi en Vechtstreek samen, en vergelijken we deze met het landelijke gemiddelde, dan laat figuur 11 zien hoe voor de regio het *overall*-beeld eruit ziet. Op een aantal indicatoren scoorden de praktijken in Gooi en Vechtstreek in 2019/2020 hetzelfde als landelijk gemiddeld, maar voor knelpunten liggen de percentages in deze regio hoger. Zo werd in de regio Gooi en Vechtstreek relatief vaker aangegeven dat er voor doktersassistenten moeilijk vervulbare vacatures waren en dat hun werkdruk als hoog werd ervaren. Dat laatste geldt ook voor de zelfstandig gevestigde huisartsen. Ook twee praktijkgerelateerde knelpunten scoren de praktijken in de regio Gooi en Vechtstreek hoger: de frequentie waarmee het spreekuur vanwege werklast uitloopt, en de noodzakelijke werkzaamheden niet afkomen. Praktijken in de regio Gooi en Vechtstreek gaven daarentegen minder vaak aan grote problemen te hebben met het vinden van waarnemers en associés/praktijkopvolgers.

Figuur 11 Percentage huisartsenpraktijken dat in 2019/2020 aangaf met 13 verschillende arbeidsmarktknelpunten en drukte-indicatoren te maken te hebben; overall vergelijking van de regio Gooi en Vechtstreek met Nederland gemiddeld

Over het onderzoeksproject

De serie factsheets over de arbeidsmarkt van de huisartsenzorg per regio in 2019/2020 is gebaseerd op de gewogen resultaten van een webenquête die tussen juli 2019 en februari 2020 onder alle huisartspraktijken in Nederland is uitgezet (bijna 5.000 praktijken), verdeeld over de 28 AZW-regio's die Nederland telt. Bijna een derde van de praktijken (n=1.430, wat overeenkomt met 29%) heeft deze ingevuld. De respons in de regio Gooi en Vechtstreek was 22% (n=20). De serie bestaat uit 28 aparte factsheets, één voor elke AZW-regio in Nederland. In de factsheet zijn telkens de cijfers met betrekking tot de AZW-regio gepresenteerd naast de landelijke cijfers.

Meer weten

U vindt deze publicatie en alle andere Nivel-publicaties op www.nivel.nl/publicaties.

Voor meer informatie over de Beroepenregistraties van het Nivel, ga naar: [Beroepenregistraties in de Gezondheidszorg](#) of e-mail naar balanshazorg@nivel.nl.

Meer informatie en factsheets over huisartsenzorg per regio

- Batenburg, R., Bosmans, M., Versteeg, S., Vis, E., Asten, B. van, Vandermeulen L., Kruijs, L. van der. Balans in vraag en aanbod huisartsenzorg. Utrecht: Nivel, Prismant, 2018.
- Bosmans, M., Batenburg, R., Keuper, J. Een strategische arbeidsmarktverkenning van de huisartsenzorg in Oost-Nederland. Resultaten van de praktijkenquête 2019 en lokale vraag-aanbod prognoses. Utrecht: Nivel, 2020.

Titelgegevens van deze publicatie

De gegevens uit deze publicatie mogen met de volgende bronvermelding worden gebruikt:

Vis, E., Bosmans, M., Keuper, J., Batenburg, R. Arbeidsmarkt huisartsenzorg regio Gooi en Vechtstreek, 2019/2020. Utrecht: Nivel, 2020.

Deze factsheet is mogelijk gemaakt en ondersteund door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV).